

University of Groningen

What's Up, Theunis?

Piersma, Theun

Published in:
Vogelnieuws

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
2009

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Piersma, T. (2009). What's Up, Theunis? De brandende drang om te begrijpen. *Vogelnieuws*, 2009(2).

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

What's Up, Theunis?

HET GLOBAL FLYWAY NETWORK IS HET KWETSBARE SYSTEEM VAN INTERNATIONALE TREKROUTES WAAR-LANGS STELTLOPERS ONGELOOFLIJKE AFSTANDEN AFLEG-GEN. PROFESSOR THEUNIS PIERSMA, SUPERSPECIALIST OP DIT GEBIED, DOET IN HET LOGBOEK *WHATS UP, THEUNIS?* VERSLAG VAN ONDERZOEK.

De brandende drang om te begrijpen

Soms verlang ik terug naar het kunnen doen van zuiver wetenschappelijk ecologisch onderzoek. Onderzoek dus, dat maatschappelijk van geen enkele betekenis is, gedreven door louter nieuwsgierigheid; het innerlijke vuur om de wereld om je heen beter te begrijpen. In de ecologie is dergelijk zuiver wetenschappelijk onderzoek niet meer mogelijk. Niet omdat de nieuwsgierigheid uit de wereld is verdwenen, maar louter omdat alle ecologische fenomenen onder toenemende druk staan. Als ecooloog kun je geen biotoop, soortgroep of soort onder de loep nemen of je komt iets tegen dat maatschappelijk relevant is.

Zes jaar geleden begonnen we in Zuidwest-Friesland met een intensief onderzoek naar kemphanen. Weliswaar waren ze als broedvogel al uitgestorven, maar we leefden in de veronderstelling dat het met de doortrekkende kemphanen, één van de talrijkste steltlopersoorten op aarde tenslotte, wel goed zat. In nauwe samenwerking met de wilsterflappers begon Yvonne Verkuil als promovenda uit te zoeken of er wellicht 'structuur' zat in de populatie kemphanen die van maart tot mei doortrekt en waarvan de mannetjes in korte tijd van grijze muizen in opzichtige clowns veranderen.

We wilden uitzoeken of de vroeg doortrekkende vogels die minder zwaar vertrekken, redelijk dichtbij, in Scandinavië bijvoorbeeld, broeden. En of het de late, zware vogels zijn die ver in oostelijk Rusland terechtkomen. Het leek een zuiver wetenschappelijk probleem, waarin we het volgen van individueel gekleurmerkte vogels mooi konden combineren met genetische screening.

De eerste drie seizoenen gingen fantastisch, want de vangsten waren goed. Sindsdien zien we een trend van neergaande vangsten. Op de slaapplekken aan de Friese IJsselmeerkust werden er steeds minder geteld, en inmiddels is duidelijk dat van de bijna honderdduizend doortrekkers van twintig jaar geleden er nog maar enkele duizenden over zijn.

Zo kwamen we noodgedwongen op het spoor van sterk afnemende broedpopulaties in Zweden, Finland en Rusland. En van de sterk afnemende aantallen in de Sahelwetlands, waar de jachtdruk op kemphanen verbijsterend hoog is. Toch is die jacht niet de hele verklaring, want in Friesland vetten de kemphanen steeds minder snel op. Inmiddels verleggen ze hun trekweg naar het oosten. Ik vrees dat binnenkort de kemphaan tot de wereldwijd bedreigde vogelsoorten gerekend moet worden. Een zuiver wetenschappelijke droom werd een maatschappelijk relevante nachtmerrie.

Stad